



**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Librum II. Decretalium, Per Triginta Titulos Distributum, In Quo Agitur
De Judiciis, Foro Competenti, Libelli Oblatione, Mutuis petitionibus, ...

Krimer, Ferdinand

Augustæ Vindelicorum, 1708

§. II. Quibus concessum sit appellare?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73001](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73001)

Ord. Cam. habetur; & ibid observatur recte Mynsingero, & Gail. qui ait, ex partibus septentrionalibus sæpe hujusmodi remissiones ad Cameram fieri.

§. II.

Quibus concessum sit appellare?

2713.

Ante resolut. Not. cum sæpius contingat, quòd delegato committatur aliqua causa, cum clausula *appellatione remota*; quæri posse, quid hæc clausula operetur? Resp. quòd *regulariter* tollat remedium appellationis; consequenter, ut Judex à quo, *regulariter* non teneatur appellationi deferre; sed possit exequi sententiam, ut tradit communis cum Barbosa de *clausulis*, *claus. 9. n. 9.* ubi etiam tradit *n. 4.* sub hac clausula comprehendit omnem causam, tam principalem, quàm incidentem, si utrobiquè est eadem ratio; sed solum inter partes; non autem quoad tertium; cum enim hæc clausula sit onerosa, ac proinde restringenda, ultra personas expressas porrigi non debet, ut notat Covarr. *præct. c. 15. n. 5.* & alij; Caterùm hæc clausula plures habet limitationes; & ideo dixi, per eam *regulariter* tolli remedium appellationis; primò enim, non obstante delegatione cum dicta clausula, si superior qui commisit, sententiam latam, esse iniquam existimet, non obstante illâ clausula poterit appellationem recipere, & sententiam delegati rescindere; sic Layman in *c. inter 9. de sent. & re judic. n. 1.* Secundò, non procedit, si appellatum sit ex causa, in jure expressâ, arg. *c. Pastoralis. 28. §. praterea de offic. deleg.* Tertio non procedit dicta clausula, ut excludat viam nullitatis; cum ea nunquam exclusa censeatur, etiam post latam sententiam; accedit, quòd dicta clausula apponatur ad tollendum remedium *appellationis*; ideòq; extendi non debeat ad remedium *nullitatis* cum hæc remedia diversa sint; prout colligitur ex *c. Licet. 14. de sent. excommunicationis in 6.* Quare non impedit appellationem, si tunc appellatum sit.

2714.

Quartò, licet clausula (*appellatione remota*) impediatur effectum suspensivum, non tamen impedit devolutivum; quod procedit, etiam si jus ipsum disponat, cognosci causam *appellatione remota*. Sic, licet in *c. Inquisitionis. 16. de hæret. in 6. Tom. II.*

dicatur, quòd Episcopi, & Inquisitores, in causa hæresis, procedere debeant *appellatione remota*; nihilominus tamen Archiepiscopus comparatione Episcopi, & multò magis Papa, à Reo interpellatus, cognoscere potest de justitia processûs, & sententiæ, atque inhibere, ne ulterius procedatur ad excommunicationem. *c. Romana. 3. §. si autem h. t. in 6.* Et docet Gl. in Clem. 1. verb. *oneramus. de jure patron.* ubi ait: quòd superior emendare debeat, quæ malè acta sunt; attentata tamen à Judice inferiore, non per viam nullitatis, sed per viam ordinariæ quærelæ, seu Justitiæ implorationis revocari debent, teste Abb. hinc n. 11.

2715.

Hujus autem ratio desumi debet ex fine, propter quem ejusmodi clausula (*appellatione remota*) in commissionibus apponi solet; is enim est, ne justitia impediatur prolongatione tot judiciorum, ab uno ad alterum; ergo ubi est injustum gravamen illatum per sententiam, non obstante tali clausula, non debet negari appellatio, ne aliàs tendat planè in oppositum, & præcludat gravato viam, Justitiæ consequendi. Ex hoc sequitur, toties appellationem recipendam esse, quoties appellatur à gravamine, quod à jure agnoscitur tanquam tale, à quo justè appellatur.

2716.

Hinc deducitur 1. quòd clausula (*appellatione remota*) non tollat remedium appellationis, ubi gravamen apparet *notorium*, ut tradit Lancellot *de attentat. p. 2. c. 12. limit. 8. n. 28.* & alij; Secundò, si Judex *dolo malo*, vel *latâ culpâ* sententia vit; sic Scaccia *de appellat. 9. 16. limit. à n. 83.* nec quando *injustitia* sententiæ est *delecta*; Card. Tuschus, *præct. conclus. tom. 1. lit. A conclus. 400. à n. 21.* quod, ait *n. 15.* procedere, etiam in casu, quo proceditur absque parte, ac extrajudicium nec, quòd *appellatione remota* à sententiis generaliter, intelligatur etiam de illa, quæ Judex se competentem pronuntiavit. Deniq; non tollit appellationem quotiescunque in continenti quis est paratus docere de justa, & legitima causa appellandi; Ripa *c. 1. sub n. 2. vers. Sed si removeatur, de rescript. Contrad. de moment. poss. limit. 12. n. 3. & quæst. 16. n. 6. n. 23.* sic enim potius tenderet ad oppositum justitiæ; quibus positus.

Procedendo ad quæstionem initio. §. 2717.

Ssss 2

pro

propositam: quibus appellare concessum sit? Resp. ex L. 20. C. h. t. ubi dicitur: & in majoribus, & minoribus negotijs, appellandi facultas est. Nec enim Judicem oportet injuriam sibi fieri existimare, eò, quòd litigator ad provocationis auxilium convolvit. Ex quo habetur, licere omnibus appellare, qui prudenter existimant, se gravatos in sententia inferioris Judicis, modò id agant cum debito respectu, & sine convitio illius Judicis, ut dicitur L. 8. ff. eod. nec aliunde specialiter prohibeantur. Et ideo non solùm ipsi litigantes principales; sed eorum quoque Procuratores, si habeant generale mandatum ad litem, appellare possunt; appellatio enim est prosecutio primæ instantiæ. Nec ad hoc requiritur, quod gravamen, cujus causâ provocatur, sit evidenter iniquum. Si enim hoc requiretur, vix unquam hoc juris beneficium effectum haberet in subsidium gravatorum.

2718.

Dixi: modò non prohibeantur specialiter; Primò enim appellare prohibentur, qui suâ culpâ per sententiam gravati sunt, sic enim censentur huic beneficio renuntiâsse; cùm ejus fundamentum sit, invito gravamen illatum esse; quod non contingit, ubi quis voluntariè, & suâ culpâ gravatur. Hinc ejus, appellatio qui per contumaciam absens, ad agendam causâ vocatus, condemnatus est, non recipitur, ut habetur L. 1. C. quorù appell. quod etiam procedit de convicto, & confesso; tali enim plus non imponitur, quàm jure debeat; adeòque non gravatur per sententiam jure postulatam, ut justè queri possit, & ideo de tali, L. 2. C. eod. dicitur: curabis, ne quis proprie voce, vitium, scelusque confessus, audiat appellans; ubi tamen §. æquum est, additur ut negetur in tali casu appellatio, debere adesse utrumquè, nimirum & convictum esse, & confessum, de delicto.

2719.

Ex dict. Sequitur 1. non esse appellare illum, qui ante sententiam se non appellaturum, professus est; talis enim dicto beneficio renuntiavit; & ideo de illo L. 1. §. 3. ff. à quibus appell. dicitur: indubitanter provocandi auxilium perdidit; patitur enim voluntariè gravamen; similiter censetur ab appellatione recessisse, qui sententiam contra se latam, etiam post factam appellationem approbavit facto, nimirum in eadem causa procedendo coram Judice,

à quo provocavit. Cùm enim ab Urbano III. quæsitum esset, si quis à sententia Judicis appellavit, sed postea inducias petijt ad producendos testes, ac denique renuntians huic productioni, receptas attestaciones publicari postulavit; utrum, hæc agendo, appellationem defervisse censendus sit. Ad 1. respondit Papa; cùm per citationem causa sit veluti cæpta, potest Judex; imò debet in ea procedere, ac definire: præsertim, si) tempore litis contestandæ (de obitu delegantis certus non fuerat. Ad 2. respondit Pontifex: videri ab appellatione recessum si secundùm ea, quæ missa sunt, eum, qui appellavit, constituit processisse. Ut habetur c. Gratum. 20. de offic. deleg. Idem est, si quis Judicem recusavit, & postea tale quippiam ab eodem petat, censetur iterum consentire in judicem, adeòque revocare recusationem. Cæterum, si gravatus, post gravamen illatum, coram judice litigare pergat, non censetur renuntiare appellationi interponendæ; quia fieri potest, & de ea deliberet; sic gloss. in cit. c. 20. §. recessum, & alij.

Sequitur 2. non concedi appellationem, quando conscientia Judicis aliquid relinquatur; secus, implorationem judicis, ut licet non teneatur præstare officium mercenarium ex officio tamen nobili compellat Commissarium ad rectè id expediendum, quod conscientia commissum est ita Francus in c. statutum 1. §. assessorem v. quod conscientia relinquatur; & Sanchez lib. 3. de matr. Disp. 10. q. 3. Videri etiam potest Gl. in Clem. 1. de jure patronat. circa verba. Ipsorum Episcoporum Conscientias oneramus, videlicet, circa portiones, Vicarijs Parochiarum competentes, designandas, ubi jam tradita doctrina clarè proponitur; quibus positis;

Quæres 1. an ei liceat appellare, cujus nihil interest. Resp. quòd non ex c. cum inter. 16. de elect. ubi, cùm inter Monachos circa electionem Abbatis, ortâ dissensione, & Romanus senior electus, coram Pontifice, suæ electionis facta renuntiatione impedire vellet, ne Romanus Junior eligeretur, & in hunc finem ad Romanam Sedem appellasset, Electoribus nihilominus ad electionem procedentibus, Romano Juniore electo; Pontifex resolvit: electionem Romani Junioris ex eo capite infirmari

mati non posse, quia post appellationem celebrata sit? Cum enim Romanus Senior Abbatia coram Pontifice renuntiavit ejus proprie nihil intererat, novam electionem institui; quod etiam habetur L. 1. ff. de appell. secus tamen est, si alicujus inter sit? vel proprio, vel alieno nomine; ut, si alicujus Procurator constitutus sit, vel alienum negotium geras, & Dominus mox ratum habiturus sit: item affectionis, ac necessitudinis causa, Pater, aut Mater pro filio, si causa ejus deserta sit, appellare non prohibetur, prout hæc habentur in cit. L. 1. Nec obstat in prædicto casu appellationi Romani senioris non esse delatum; hoc enim intelligendum est de appellatione ad proprium interesse, cui renuntiavit; non autem de illa, quam facit contra electionem, in quantum factam à Monachis tunc suspensis.

2722. Quæres 2. an à correctione legitimâ possit appellari? Resp. negativè, ex c. Licet 12. de offic. Judic. ordin. Talis enim correctio est veluti executio Canonis; ab executione autem nisi Executor metas excedat, appellare non licet L. ab executione 5. C. Quorum appellationes non recipiuntur. Cum hac doctrina consentit Synodus Trident. sess. 22. c. 1. de reformat. si tamen in correctione modus excederetur, secus dicendum esset, per c. irrefragabili 13. eod. ubi, ut Prælati Ecclesiarum correctionis, ac reformationis officium liberè exercere possint, decernit Innoc. III. in Concilio generali Lateranensi, quod nec consuetudo, nec appellatio executionem ipsarum valeat impedire; præterquam si modum in corrigendo excedant.

2723. Quæres 3. an, & quando Tutores appellare possint nomine pupillorum; idem est de Curatoribus nomine Minorum; Resp. durante tutela, vel curatelâ, posse, si necdum reddiderunt rationes; & ubi causa dubia est; etiam teneri, hoc exigente officio, quod gerunt. In Lege à 27. ff. h. t. illud specialiter constituitur, quod, si Tutor in negotio pupilli provocaverit, vel Curator in adulti hæres ejus antequam reddat rationes appellationis, causam prosequi debeat: nam post redditas rationes, nec ipse Tutor, nec Curator appellationis merita probare cogitur.

2724. Quæres 4. an Reus appellare possit die Festo? Resp. licitum esse appellare die Fe-

sto; non tamen appellationem prosequi; sic Doctores communiter in L. 1. C. de Ferris, junct. gloss. ibid. & Panormit. n. 13. nam vox provocantis non est actus judicialis, sed magis recessus à judicio ob necessariam defensionem permittitur: deinde est communior DD. sententia, quod excommunicatio & aliæ censuræ, festo die validè infligi queant, apud Panormit. hic n. 17. Suar. cit. c. 30. n. 9. Tusch. n. 4. Quia Ferrere censuram contra contumaces, potius ad legislationem, aut præcepti impositionem, quam ad judicium strepitum spectat. Cæterum, si vocatis partibus, à judice cognoscendum, ac declarandum sit, num aliquis in excommunicationem lapsus fuerit? Festo die id fieri non potest, nisi causa necessitatis, pietatis, aut Religionis urgeat.

2725. Quæres 5. an admittatur appellatio in notorijs? Resp. non admitti, si notorium quoque sit: Reo nullam defensionem competere posse, c. cum olim, 12. de sent. & re judicat. sic Layman ibid. n. 8. id, quod etiam habetur in c. cum specialè 6 i. h. t. §. Porro; dicitur autem notorium, varijs modis juxta c. ult. de Cohabit. Cleric. 1. Per evidentiam facti, quod nullâ transgressionem celari potest c. cum olim 24. de verb. significatione; 2. per confessionem Rei in judicio c. Romana 3. §. si autem h. t. in 6. dum modo ita facta sit, ut excusari non possit, & in alium sensum probabiliter interpretari L. ult. C. de errore Advocator. c. cum dilecti 18. de accusationibus; 3. per testes idoneos, si ijs nihil oppositum sit, & in causa conclusum; siquidem ex probationibus, in judicio factis, notorium exurgit. cit. c. cum olim, idque, postquam renuntiatum, & conclusum fuit, ait gl. in c. significarunt. 36. verb. liquere de testibus: 4. per sententiam condemnatoriam, si appellatum sit, cit. c. ult.

2626. Quæres 6. an, liceat alicui tertio, appellationem ab uno litigantium interpositam prosequi, etiam si ipse non appellaverit modò suâ inter sit? Resp. quod sic; cum enim per interpositam à Principali appellationem suspensa sit sententia, consequenter aperta sit omnibus gravatis via: se à gravamine legitimè liberandi, non est opus aliam appellationem adhibere, ut colligitur ex L. 5. §. 2. ff. h. t. ibi: idem

(nimirum D. Pius) *rescripsit*, Legatarios *causam appellationis agere posse*; quod etiam procedit de tertio, esto condemnatus non appellet, si ejus interest, ut habetur L. 4. §. 2. ff. eod. id, quod apertius habetur ex L. 1. ff. de appellat. recip. ibi: *non solent audiri appellantes, nisi hi, quorum interest, vel quibus mandatum est, vel qui negotium alienum gerunt, quod mox ratum habetur*, quia tamen hæc facultas tertio concessa, juri antiquo contraria est, ne locus sit doli alicujus suspicioni, tertius, si hoc casu appellat, exprimere tenetur *causam, ob quam suâ interest*,

2727.

Quæres 7. an, si unus ex litigantibus appellavit, possit alter dictæ appellationi adhærens, coram Judice appellationis jura sua, cum principali connexa, licet ante non deducta, deducere, ac plura petere, licet alter appellationem non prosequatur? Resp. ex L. 39. C. h. t. posse; constat ex claro ejus textu, ibi: *fancimus itaque, si appellator semel in iudicium venerit, & causas appellationis sua proposuerit, habere licentiam, & adversarium ejus, si quid judicatis apponere maluerit, si præsto fuerit, hoc facere, & judiciale mereri præsidium: Sin autem absens fuerit, nihilominus Judicem, per suum vigorem, ejus partes adimplere.* Nam pars, contra quam appellatio quæsitæ fuit, & obtenta, uti potest favore concessio L. 4. C. de temporib. & reparat. appellat. ubi dicit Imperator: *per hanc divinam sanctionem decernimus, ut licentia quidem pateat in exercendis consultationibus tam appellatori, quam adversa parti, novis etiam assertionibus utendi, vel exceptionibus, qua non ad novum capitulum pertinent; sed, ex illis oriuntur, & illis conjuncta sunt, qua apud anteriorem Judicem noscuntur proposita.*

2728.

Not. autem, in casu, quo Tertius appellat, tempus; intra quod appellandum est, non currere tertio, à die, quo condemnatus novit contra se latam tutam esse sententiam; sed à puncto, quo scivit ipse Tertius. Nam regula juri docet, tempus appellandi currere, & computari, à tempore scientiæ, etiam his, qui condemnati sunt: ergo idem dicendum est de tertio, quia est par æquitatis ratio. Hinc Covar. *præct. quæst. c. 15. n. 2.* ait: *Tertium non impediri ab appellatione, si*

ipsi à puncto scientiæ, nondum elapsus est decendium, etiam si respectu condemnati sententia transisset in rem judicatam.

Quæres 8. an excommunicato (excommunicatione majori) concedatur appellatio? Resp. quætionem fieri posse, an ei concedatur appellatio ab ipsa sententia excommunicationis; quoad vim suspensivam sententiæ, ubi etiam post ejus appellationem non impeditur illius denuntiatio, 2. quoad devolutivam? 3. an in iudicio conventus ab alio, & condemnatus, contra gravamen sententiæ appellans audiatur; Resp. ad 1. negativè, ex c. 53. §. 1. h. t. & proventum subtractio ad 2. Resp. affirmativè; ut colligitur ex c. per tuas 40. de sent. excommunic. ubi excommunicatus Episcopo, ad Metropolitanum appellans, ab eo absolvi potest, ad 3. Resp. affirmativè, ex c. cum inter 5. de Except. ibi: *cum excommunicato, quando in causa absolutionis existit, non sit justa deneganda sententia, nec interdici debet ei appellationis remedium, si contra justitiam condemnatur, qua ratione in uno eodemque negotio ipsi alia legitima subtrahantur suffragia, non videmus.* Caterum, non sic in reconventionem sentimus; ne, quod in defensionis remedium sustinetur, ad impugnationis materiam extendatur.

2729.

Quæres 9. an in eadem causa valeat sæpius appellari? ad hoc respondetur in L. unic. C. ne liceat in una causa; si quis in quacunque lite iterum provocaverit, non liceat ei tertio in eadem lite, super iisdem capitulis, provocatione uti, vel sententias excellentissimorum Præfectorum pretorio retractare, licentiâ dandâ litigatoribus, arbitrio dato, ipsius audientiam, quæ eam dedit, ante litem contestatam, invocare: & hujusmodi petitione minime provocationis obtinente; quod etiam dicitur Novella 82. c. 5. ibi: *nisi forte tertio appellare noluerit; talibus enim appellationum perimitur ratio*; sed hoc intellege, de eodem victo in prima, & secunda instantia; 2. si utrobique triplex conformis sententia lata est; secus enim est, si in secundo iudicio noviter gravatus esset; tunc enim, ratione hujus novi gravaminis, in priori iudicio non impediti, appellans non procederet ad secundam, sed primam instantiam. Unde, quoties Judex

2730.

Judex appellationis appellentem noviter gravat, jus est semper noviter appellandi. dixi: *de eodem victo*. Nam, si non sit *idem*, appellans; conceditur etiam tertia appellatio, ut, si Victor vincatur in judicio appellationis secundo obtentæ à victo; tunc enim ipse quoque contra hoc gravamen licitè, super eadem causa, provocabit, ex communi beneficio gravatorum.

§. III.

Coram quo Judice facienda sit appellatio?

2731. **I**N hac materia quæstio est 1. coram quo Judice is, qui provocat à sententia Judicis inferioris, debeat facere provocationem? ante resolut. not. quæstionem, quando pars appellans censetur habere, vel non habere copiam, seu facultatem adeundi Judicem, coram quo provocare vult, responderi ab Ulpiano, ut habetur L. 1. §. 9. ff. quando appell. *adeundi autem facultatem semper accipimus, si in publico sui copiam fecit: ceterum, si non fecit, an imputetur alicui, quod ad domum ejus non venerit, quodque in hortos non accesserit, & ulterius, quod ad villam suburbanam? magisque est, ut non debeat imputari: quare, si in publico ejus adeundi facultas non fuit, melius dicitur, facultatem non fuisse adeundi; quod tamen accipe de his, qui certis diebus, in loco publico, pro tribunali sedent; quibus positus:*

Resp. appellationem posse, ac debere fieri coram Judice, per cujus sententiam appellate volens se gravatum sentit, si ejus adeundi copiam habere possit; desumitur ex 2. q. 6. c. *Biduum* 29. ibi: si forte statim post dictam sententiam, si quis ipsius quidem, à quo appellavit, adeundi facultatem non habuerit, ut ei libellos daret; ejus autem quem appellavit, habeat copiam, videndum est, ut ei præscribi possit, quòd eum non adierit? & hoc jure utimur ut si alterius adeundi fuerit copia, præscriptio locum habeat.

2732. Sed quæstio est, coram quo appellandum sit, si quis non possit habere copiam adeundi Judicem, per cujus sententiam quis gravatus est? Resp. quòd coram Judice Superiore, ad quem causa, & appellatio

jure devolvitur? Constat ex cit. textu dicti c. intellige, si copiam habeat, istum adeundi: si autem nec illius, nec istius copiam haberet, resolutio data est in c. *fn. h. t.* ibi: *si justus metus, quo minus appellaveris, te excusat, ad appellationis reputaris beneficium convolasse, dummodo intra tempus, quo licitè provocatur, coram Judice, à quo appellasse volueris: vel si habere ipsius copiam nequivisti, in presentia bonorum Virorum, protestatione super hoc proposita, causas appellationis duxeris exprimentas.*

2733. Circa hunc textum not. 1. intelligendum esse de metu justo, seu probabili, eoque gravi, ac injustè incusso; nam si justè Judex metum incuteret, non excusaret appellentem, ut tradit Sanchez l. 4. matr. D. 8. n. 9. ad finem; & Scaccia de appell. q. 6. n. 8. ubi ait, quòd, si condemnatus, ob justum, sive probabilem metum non appellaret, tunc posset omitti appellatio, & sufficiat, quòd is dicat Judici à quo: *Domine Judex, me gravasti in hoc, & hoc*, & adducat talia gravamina ad illos, quibus liceat appellare, quia adductio talium gravaminum habetur pro sufficienti appellatione, stantò justo timore appellandi; & in tali casu, inquit n. 9. si quis ob justum metum non audeat facere prædictam protestationem coram Judice, à quo, protestatio habeatur pro facta; & ideo erit appellandum coram honestis personis, præmissa dicta protestatione, quòd non audeat appellare coram Judice à quo.

2734. Ut autem rectè fiat dicta protestatio, tria requirit prædictus Author. n. 11. primum, quòd fiat tempore congruo, id est, infra decem dies; Secundum, quòd fiat publicè, id est, coram publicis personis, aut coram Judice cujusque fori; tertium, quòd contineat causas metus, non tamen est necessarium, quòd contineat causas cause, nisi postea tu prosecutione causæ: & quòd pars, justè timens de Judice, possit appellare coram probis viris, licet ad sit Judex, dicit Surdus conf. 228. n. 15. Amplia, etiam si ipse, cui opus est appellare, fuerit causa ipsius metus, vel ille incutiatur à Judice, quia est terribilis contra appellantes sive inferatur à partibus, vel earum consanguineis, Franc. in præsentì n. 2. & 4. Sigism. Scaccia q. 6. n. 15. & 16.

Not. 2. similiter valere, si gravatus ap-
pel-

2733.

2734.

2735.